

V Bruseli 16. 3. 2016
COM(2016) 166 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE
A RADE**

**ĎALŠIE OPERATÍVNE KROKY V SPOLUPRÁCI EÚ A TURECKA V OBLASTI
MIGRÁCIE**

1. ÚVOD

Hlavy štátov a predsedovia vlád Európskej únie 7. marca 2016 diskutovali s predsedom vlády Turecka o vzťahoch medzi EÚ a Tureckom a o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní spoločného akčného plánu¹.

Zúčastnení sa zhodli, že na zablokovanie prevádzackých trás, narušenie obchodných modelov prevádzachov, ochranu našich vonkajších hraníc a ukončenie migračnej krízy v Európe sú potrebné odvážne kroky. Zdôraznili pritom, že treba prerušiť spojenie medzi nastúpením do člunu a usadením sa v Európe.

Dôležitým prvkom tohto úsilia sú operácie NATO v Egejskom mori, ktorých cieľom bude okrem iného odhaľovať potenciálnu prevádzackú činnosť a informovať o nej turecké orgány v reálnom čase. V usmerňovaní tokov neregulárnych migrantov potom bude hrať kľúčovú úlohu koordinácia operácií NATO s agentúrou Frontex.

Predstavitelia vlád vrelo uvítali dodatočné návrhy Turecka na zníženie prílevu neregulárnych migrantov z Turecka do EÚ a dohodli sa na ďalšej spolupráci s Tureckom, ktorá vychádza zo šiestich zásad. Predseda Európskej rady bol vyzvaný, aby tieto návrhy rozpracoval a prediskutoval ich detaily s Tureckom pred marcovým zasadnutím Európskej rady. V tomto oznámení sa uvádza, ako by sa malo realizovať uvedených šesť zásad, aby sa naplno využil potenciál spolupráce EÚ a Turecka a zároveň sa rešpektovalo európske a medzinárodné právo.

Spolu so spoločnými európskymi riešeniami a dôsledným vykonávaním európskej migračnej agendy je spolupráca EÚ a Turecka kľúčom k efektívnej odozve na utečeneckú a migračnú krízu.

Spoločná snaha o riešenie utečeneckej krízy je súčasťou všeobecnej spolupráce s Tureckom ako kandidátskou krajinou a strategickým partnerom.

2. ŠEŠŤ ZÁSAD ĎALŠIEHO ROZVOJA SPOLUPRÁCE MEDZI EÚ A TURECKOM PRI RIEŠENÍ UTEČENECKEJ KRÍZY

2.1 Návrat všetkých nových neregulárnych migrantov prichádzajúcich na grécke ostrovy z Turecka

Návrat všetkých nových neregulárnych migrantov a žiadateľov o azyl z Grécka do Turecka je základným predpokladom rozbitia doterajšieho vzorca, keď utečenci a migranti platia prevádzacom a riskujú pritom život. Je samozrejmé, že opatrenia súvisiace s takýmito návratmi tých, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, ako aj tých, ktorí ju nepotrebujú, však možno vykonávať iba v súlade so zárukami ochrany utečencov stanovenými medzinárodným právom a právom EÚ. Okrem toho vzhľadom na súčasný rozsah migračného toku medzi Tureckom a Gréckom by sa tieto opatrenia mali chápať ako dočasné a výnimočné kroky, ktoré sú nevyhnutné na ukončenie ľudského utrpenia a obnovenie verejného poriadku a ktoré musí podporovať zodpovedajúci operačný rámec.

Pokrok sa nedávno dosiahol v oblasti readmisie neregulárnych migrantov a žiadateľov o azyl, ktorí nepotrebujú medzinárodnú ochranu, do Turecka, a to na základe bilaterálnej readmisnej

¹ Vyhlásenie hláv štátov a predsedov vlád (Brusel, 7. marec 2016).

dohody medzi Gréckom a Tureckom². Z tohto pokroku by mali vychádzať ďalšie opatrenia o návratoch a všetky zúčastnené strany by mali spoločne pracovať na tom, aby návraty prebiehali rýchlo a efektívne.

Právne záruky na návrat osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, do Turecka

Návrat všetkých nových neregulárnych migrantov a žiadateľov o azyl z Grécka do Turecka musí prebiehať v súlade s európskym a medzinárodným právom. Jednou zo základných požiadaviek vyplývajúcich z Európskeho dohovoru o ľudských právach a Charty základných práv EÚ je individuálne riešenie všetkých prípadov. V tejto súvislosti sa v smernici o konaní o azyle stanovujú konkrétne právne a procesné parametre, ktoré je potrebné dodržiavať. Nemožno preto uplatňovať plošnú návratovú politiku, pretože by bola v rozpore s týmito právnymi požiadavkami.

V smernici sa uznáva, že za určitých okolností možno uplatniť skrátené konanie, pri ktorom nie je potrebné preskúmať vecnú stránku žiadosti. Namiesto toho možno takéto žiadosti o azyl považovať za neprípustné, najmä ak možno očakávať, že iná krajina vykoná preskúmanie alebo poskytne dodatočnú ochranu. K tomu by došlo napríklad vtedy, ak by už danej osobe bolo priznané postavenie utečenca alebo by dotknutá osoba inak využívala dostatočnú ochranu v „prvej krajine azylu“, alebo ak by do EÚ prišla z „bezpečnej tretej krajiny“, ktorá môže zaručiť efektívny prístup k ochrane, napriek tomu, že v nej dotknutej osobe ochrana nebola poskytnutá³.

V súlade s ustanoveniami smernice o konaní o azyle je potrebné dodržiavať určité záruky. S osobou, ktorá bola riadne zaregistrovaná a identifikovaná v súlade s pravidlami EÚ a následne podala žiadosť o azyl v Grécku, by sa mal vykonať osobný pohovor, pri ktorom zodpovedný orgán posúdi, či osoba patrí do niektorej z týchto kategórií neprípustnosti. Vďaka tomu možno preveriť, či v danom prípade existujú konkrétne okolnosti. Takisto existuje právo odvolať sa proti rozhodnutiu o neprípustnosti⁴. Kategória „prvá krajina azylu“ sa uplatní nielen vtedy, ak bolo osobe v dotknutej krajine priznané postavenie utečenca, ale aj v prípade, že v krajine požíva „dostatočnú ochranu“. V prípade „bezpečnej tretej krajiny“ sa v smernici vymedzujú podmienky týkajúce sa situácie v dotknutej tretej krajine, ako aj okolnosti týkajúce sa dotknutej osoby. Predtým než členské štáty osobu, ktorá potrebuje medzinárodnú ochranu, vrátia, musia byť presvedčené, že dotknutá tretia krajina bude rešpektovať určité štandardy v oblasti základných práv, nediskriminácie a dodržiavania medzinárodného práva.

Na uplatňovanie týchto ustanovení budú zrejme potrebné zmeny v gréckej aj tureckej legislatíve. Pokiaľ ide o Grécko, týka sa to postavenia Turecka ako „bezpečnej tretej krajiny“ a niekoľkých podrobných procesných pravidiel v oblastiach, ako sú odvolacie konania. Pokiaľ ide o Turecko, týka sa to oblastí, ako je obnovenie postavenia dočasne chránenej osoby v prípade Sýrčanov, ktorí predtým opustili Turecko, prístup k účinnému azylovému konaniu pre všetky osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, k čomu sa Turecko zaviazalo v spoločnom akčnom pláne EÚ a Turecka, a zaistenie rovnocennej ochrany osôb inej než sýrskej národnosti, ktorú zaručuje Ženevský dohovor, a to najmä vráteným osobám.

² Od 1. júna 2016 ju nahradí readmisná dohoda medzi EÚ a Tureckom, po tom, ako nadobudnú platnosť ustanovenia uvedenej dohody o readmisii štátnych príslušníkov tretích krajín, a to za predpokladu, že pred týmto dátumom spoločný readmisný výbor prijme rozhodnutie, ktorým urýchli ich nadobudnutie platnosti, a turecký parlament ho schváli.

³ Ustanovenia o „prvej krajine azylu“ sú uvedené v článku 35 smernice o konaní o azyle a ustanovenia o „bezpečnej tretej krajine“ v článku 38 uvedenej smernice.

⁴ Pozri článok 46 smernice o konaní o azyle. Odvolanie, v prípade, že dané rozhodnutie bolo založené na uplatnení princípu „bezpečnej tretej krajiny“, žiadateľovi automaticky umožní zostať na území príslušného štátu, zatiaľ čo v prípade odvolania proti rozhodnutiu vychádzajúcemu z princípu „prvej krajiny azylu“ postačuje, že súd má právomoc rozhodnúť, či žiadateľ môže zostať na území daného štátu.

Hneď ako sa žiadosť o azyl vyhlási za neprípustnú alebo neodôvodnenú, možno dotknutú osobu na základe príslušnej readmisnej dohody vrátiť späť. Turecko by v každom prípade malo rešpektovať zásadu zákazu vrátenia alebo vyhostenia alebo vrátenia v súlade s existujúcimi medzinárodnými záväzkami.

Ak Grécko a Turecko budú tieto záruky rešpektovať, bude celý plán v súlade s medzinárodným aj európskym právom.

Praktické aspekty

V súlade s požiadavkami medzinárodného a európskeho práva (najmä tými, ktoré sa týkajú individuálneho posudzovania žiadostí o medzinárodnú ochranu) môžu Grécko a Turecko uzatvárať operatívne dohody o zrýchlenom konaní, ktoré lepšie vyhovujú rozsiahlemu návratu migrantov. Konkrétne kroky na tieto účely sa už podnikli prostredníctvom spoločného grécko-tureckého vyhlásenia o readmisii z 8. marca. Dohodla sa napríklad zásada využitia delegovaného readmisného úradníka na účely zrýchlania postupov readmisie neregulárnych migrantov. Počet týchto styčných úradníkov bude treba zvýšiť, Grécko a Turecko však ešte v tejto súvislosti neuzavreli dohodu.

V záujme realizácie takýchto návratov EÚ poskytne Grécku pomoc pri budovaní potrebnej infraštruktúry. Predovšetkým bude treba prispôbiť hotspoty na gréckych ostrovoch – namiesto súčasného zamerania na registráciu a preverovanie pred urýchleným prevozom na pevninu bude ich účelom návrat osôb do Turecka. Infraštruktúru v hotspotoch napríklad bude nutné upraviť tak, aby v nich mohli pôsobiť readmisné a azylové úrady a aby v nich bolo možné zodpovedajúcim spôsobom zaobchádzať so zraniteľnými skupinami.

Ďalším dôležitým prvkom bude podstatné zvýšenie prijímacej kapacity na ostrovoch. Súčasťou takéhoto zvýšenia kapacity by mohli byť oddelené zariadenia pre neregulárnych migrantov a pre tých, ktorí podstupujú dlhšie trvajúce azylové konanie, a ďalej zabezpečenie dostatočnej detenčnej kapacity pre osoby, u ktorých hrozí riziko úteku.

Doposiaľ len relatívne málo migrantov, ktorí vstúpili do Grécka, požiadalo o azyl. Keď však budú osoby, ktoré nepotrebujú medzinárodnú ochranu, čeliť rýchlemu návratu, počet žiadostí o azyl pravdepodobne vzrastie. Prvou požiadavkou by teda bolo zaviesť zrýchlené azylové konanie vo všetkých fázach, od úvodného pohovoru po možné odvolanie. Kapacita gréckej azylovej služby by mala byť zvýšená tak, aby sa mohli vykonávať zrýchlené návraty do Turecka a takisto rýchlejšie prijímať žiadosti o azyl. Odvolacie výbory by mali byť schopné rozhodovať v krátkom čase o veľkom počte odvolaní. V tejto súvislosti by sa mal vyzvať aj Európsky podporný úrad pre azyl (EASO), aby pomohol gréckym orgánom pri rýchlom a efektívnom vybavovaní žiadostí a návratov, v prípade potreby prostredníctvom dodatočnej a cielenej žiadosti o pomoc adresovanej členským štátom.

Okrem toho bude treba zabezpečiť hromadnú dopravu z ostrovov do Turecka.

Zo všetkých uvedených krokov vyplývajú náklady a podľa prvého odhadu vychádzajúceho z príchodu 2 000 neregulárnych migrantov denne by bola potrebná podpora z rozpočtu EÚ vo výške približne 20 miliónov EUR na mesiac.

2.2 Presídlenie jedného Sýrčana z Turecka do EÚ za každého Sýrčana, ktorého Turecko prijme späť z gréckych ostrovov, a to v rámci existujúcich záväzkov

Cieľom prepojenia počtu readmisií Sýrčanov z gréckych ostrovov do Turecka s počtom presídlení Sýrčanov z Turecka do členských štátov je zastaviť neregulárny tok migrantov podnikajúcich nebezpečnú cestu cez Egejské more a rýchlo nastoliť riadny a legálny proces presídľovania.

Fungovanie systému presídľovania v pomere 1:1, ktorý má priniesť túto zmenu, si bude vyžadovať spoľahlivý logistický rámec a dostatočné presídľovacie prísluhy.

Systém v pomere 1:1 bude fungovať, ak členské štáty poskytnú dostatočný počet presídľovacích príslubov. Vo vyhlásení hláv štátov a predsedov vlád zo 7. marca 2016 sa v súvislosti s tým uvádza, že systém v pomere 1:1 by mal fungovať „v rámci existujúcich záväzkov“.

V súčasnosti už existuje európsky systém presídľovania, ktorý predstavuje prvý prirodzený zdroj existujúcich záväzkov v tejto oblasti, na ktorý možno prepojiť návraty všetkých nových neregulárnych migrantov a žiadateľov o azyl z gréckych ostrovov do Turecka. V jeho rámci je ešte k dispozícii 18 000 miest⁵, hoci časť z nich pripadne na presídlenie osôb z Jordánska a Libanonu.

Ak by v rámci tohto systému vznikla ďalšia potreba presídľovania, mohli by sa prijať nevyhnutné kroky na presun niektorých záväzkov z existujúcich rozhodnutí o premiestnení (najmä všetkých doposiaľ nepridelených 54 000 miest alebo časti z nich) do tohto systému v pomere 1:1⁶. Bolo by to v súlade so súčasnou politikou Komisie, podľa ktorej sa presídľovanie a prijímanie osôb z humanitárnych dôvodov považuje za rovnocenné s premiestňovaním, keďže všetko sú to konkrétne prejavy solidarity s členskými štátmi či tretími krajinami, ktoré čelia masovému prílevu migrantov.⁷

Systém presídľovania v pomere 1:1 by mal pomôcť rýchlo znížiť počet neregulárnych prekročení hraníc v Egejskom mori. Jeho efektívnosť bude závisieť od plnej realizácie krokov, ktoré sa uvádzajú v oznámení. EÚ a Turecko by sa mali dohodnúť na spoločnom monitorovacom mechanizme v týždenných intervaloch, aby sa dal hodnotiť pokrok v rámci systému. Zároveň by sa tak identifikovali prípadné nevyhnutné úpravy systému.

Prijímanie osôb na základe dobrovoľného systému prijímania osôb z humanitárnych dôvodov s Tureckom⁸ sa začne, hneď ako sa skončí, alebo aspoň výrazne klesne, neregulárne prekračovanie hraníc medzi Tureckom a EÚ. Osoby vysídlené v dôsledku konfliktu v Sýrii, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, tak budú môcť byť z Turecka prijímané rýchlo a efektívne. Komisia predpokladá, že hneď ako sa zastaví prílev neregulárnych migrantov z Turecka do EÚ, počet štátov ochotných zapojiť sa do systému sa zvýši.

⁵ Správa o premiestňovaní a presídľovaní, COM(2016) XXX, 16. marec 2016.

⁶ Potrebná by bola zmena smernice Rady, aby sa z celkových 160 000 miest prideliло zostávajúcich 54 000. Takisto sa musí zväziť vplyv na rozpočet, keďže výška dostupných prostriedkov sa líši: na jedno premiestnenie je k dispozícii 6 500 EUR a na jedno presídlenie 10 000 EUR.

⁷ Presídlenie z Turecka realizované členskými štátmi na základe bilaterálneho programu presídľovania by sa malo zahrnúť do celkového objemu presídlení, ktoré EÚ realizuje v rámci systému 1:1.

⁸ Odporúčanie Komisie z 15. 12. 2015 o dobrovoľnom systéme prijímania osôb z humanitárnych dôvodov s Tureckom, C(2015) 9490.

Ak tieto snahy uspejú, mohol by sa dobrovoľný program prijímania osôb z humanitárnych dôvodov rozšíriť aj na Jordánsko a Libanon.

Logistický rámec, na ktorom stojí dobrovoľný program prijímania osôb z humanitárnych dôvodov s Tureckom navrhnutý Komisiou v decembri 2015, by sa mohol vo všeobecnejšej rovine použiť aj na účely systému presídľovania v pomere 1:1. Dobrovoľný systém prijímania osôb sa opiera o všeobecne uznávanú expertízu Úradu vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) pri sprostredkovaní rôznych foriem prijímania osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, z tretích krajín, do ktorých boli vysídlené, do krajín, ktoré sú ochotné ich prijať. Okrem toho by sa mali využiť aj skúsenosti a expertíza agentúry EASO a Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM). Systém presídľovania v pomere 1:1 by mal z rovnakých dôvodov ako dobrovoľný systém prijímania osôb z humanitárnych dôvodov platiť pre Sýrčanov zaregistrovaných tureckými úradmi pred 29. novembrom 2015.

Štandardné prevádzkové postupy dohodnuté v rámci dobrovoľného systému prijímania osôb z humanitárnych dôvodov možno použiť aj na všeobecnejšie účely systému presídľovania v pomere 1:1. Týkajú sa predovšetkým výberu kandidátov, pričom rešpektujú všetky platné ustanovenia medzinárodného humanitárneho práva. Na účely systému presídľovania v pomere 1:1 by tieto postupy mal dopĺňať mechanizmus, ktorý by odrádzal od prekračovania hraníc po Egejskom mori. Pri presídľovaní by sa mali uprednostňovať Sýrčania, ktorí sa od okamihu, keď im vznikol nárok na dočasnú ochranu, nachádzali v Turecku.

Je potrebné zaviesť spôsob prepojenia počtu readmisií Sýrčanov z gréckych ostrovov späť do Turecka s počtom presídlení Sýrčanov z Turecka do EÚ. Dalo by sa uvažovať napríklad o postupe, v rámci ktorého by EÚ v týždenných intervaloch vyhodnotila celkový počet Sýrčanov, ktorých Turecko za uplynulých sedem dní prijalo späť, a ihneď by spustila proces presídlenia rovnakého počtu osôb do EÚ.

Ak bude tento systém úspešný, môžu sa otvoriť nové cesty do EÚ. Turecko by sa malo zaviazat', že prijme všetky opatrenia potrebné na to, aby sa zabránilo otváraniu nových trás neregulárnej migrácie z Turecka do EÚ či už po mori alebo po súši. Ak sa nová trasa napriek tomu objaví, dotknutý členský štát a Turecko by mali uplatniť záväzky a zásady týkajúce sa návratov a presídľovania.

2.3 Urýchlenie realizácie plánu liberalizácie vízového režimu s cieľom zrušiť vízovú povinnosť pre tureckých občanov do konca júna 2016

Podmienky zrušenia vízovej povinnosti sú stanovené v pláne z roku 2013, v ktorom sa podrobne uvádza 72 požiadaviek, ktoré má Turecko splniť v oblastiach zabezpečenia dokladov, riadenia migrácie, verejného poriadku a bezpečnosti, základných práv a readmisie neregulárnych migrantov. Komisia mapuje pokrok, ktorý Turecko dosiahlo v uvedených oblastiach, a vo svojej poslednej správe zaznamenala zo strany tejto krajiny intenzívnejšie úsilie aj novú úroveň záväzkov a angažovanosti⁹. Zo 72 požiadaviek bolo doteraz splnených 35.

Urýchlené vykonávanie plánu s cieľom zrušiť vízovú povinnosť do konca júna si bude vyžadovať ešte väčšie úsilie tureckých orgánov, pokiaľ ide o prijímanie a vykonávanie

⁹ Druhá správa o pokroku Turecka pri plnení požiadaviek plánu liberalizácie vízového režimu, COM (2016) 140, 4. marec 2016.

právných a správnych opatrení potrebných na splnenie všetkých požiadaviek podľa plánu liberalizácie vízového režimu. Na základe dohody s EÚ bude Turecko musieť včas prijať balík deviatich legislatívnych návrhov, o ktorých sa rokuje. Uplatniteľné referenčné kritériá sa nebudú meniť.

Ak Turecko prijme opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na splnenie zostávajúcich požiadaviek, Komisia na konci apríla 2016 predloží legislatívny návrh na zrušenie vízovej povinnosti pre tureckých občanov.

2.4 Urýchlenie vyplatenia prostriedkov z nástroja pre utečencov v Turecku

Nástroj pre utečencov v Turecku zahŕňa bezprostredné humanitárne potreby, ako aj rozvojové potreby trvalejšieho charakteru. Pokiaľ ide o humanitárne hľadisko, 4. marca sa podpísala so Svetovým potravinovým programom zmluva v hodnote 40 miliónov EUR na potravinovú pomoc prostredníctvom systému elektronických kariet, ktorý pomôže 735 000 sýrskych utečencov. S partnermi sa v súčasnosti rokuje o pätnástich ďalších projektoch v celkovej výške 50 miliónov EUR. Ak sa započítajú aj tieto projekty, do polovice apríla 2016 sa uzavrujú zmluvy v celkovej výške 90 miliónov EUR. Vďaka tomuto prídeleniu sa v Turecku rýchlo rozšíri poskytovanie humanitárnej pomoci zahŕňajúcej potraviny, nepotravinový materiál, zdravotnú starostlivosť, ako aj vodu, hygienu a ochranu.

V reakcii na krízu v Sýrii a s cieľom naliehavo podporiť projekt zameraný na rozvoj, a to najmä v oblasti vzdelávania, bolo v súlade so závermi prvého riadiaceho výboru nástroja zo 17. februára prijaté rozhodnutie o pridelení 55 miliónov EUR z uvedeného nástroja do regionálneho trustového fondu EÚ. To sa 4. marca premietlo do podpisu regionálnej zmluvy s fondom UNICEF. 38 miliónov EUR z tejto sumy umožní ďalším 110 000 sýrskych detí v Turecku chodiť v súčasnom školskom roku do školy.

Zároveň sa v reakcii na krízu v Sýrii v súčasnosti realizujú projekty prostredníctvom regionálneho trustového fondu EÚ vo výške takmer 140 miliónov EUR. Príslušné opatrenia vo výške 76 miliónov EUR už boli vybrané a určené, a mohli by byť podpísané do konca apríla 2016 po schválení na najbližšom zasadnutí rady trustového fondu 22. marca. V súčasnosti sa vypracúvajú aj ďalšie opatrenia v hodnote 64 miliónov EUR a k prípadnému uzavretiu zmlúv by mohlo dôjsť do júla 2016. Ďalšie prevody z nástroja do trustového fondu sa uskutočnia so zreteľom na pokrytie investičných projektov. Okrem toho Komisia v súčasnosti koncipuje v rámci trustového fondu projekty pre utečencov v oblastiach zahŕňajúcich okrem iného vzdelávanie, ľudské zdroje a environmentálnu infraštruktúru a na tieto účely využíva 164,5 milióna EUR presunutých z programu nástroja predvstupovej pomoci (IPA) na konci roku 2015.

Ďalším krokom smerom k realizácii ďalších projektov bude nadviazanie na dokončenie komplexnej analýzy potrieb, ktorú v súčasnosti vykonáva Komisia v úzkej spolupráci s Tureckom. Turecká vláda svoj príspevok nakoniec predložila 4. marca. Na základe toho by sa posúdenie potrieb malo dokončiť do polovice apríla. V Ankare súčasne prebiehajú technické konzultácie s tureckými orgánmi, ktoré majú Komisii umožniť včasnú identifikáciu a plánovanie naliehavých a prepracovaných projektov vo všetkých oblastiach, na ktoré sa nástroj vzťahuje. Bez proaktívnej účasti tureckých orgánov pokrok nebude možný. Udržujú sa aj kontakty s medzinárodnými finančnými inštitúciami a inými agentúrami ako potenciálnymi partnermi pri implementácii. Komisia bude vychádzať z expertízy svojich etablovaných partnerov z OSN, medzinárodných finančných inštitúcií, medzinárodných organizácií, členských štátov a mimovládnych organizácií v súvislosti s opatreniami týkajúcimi sa ich

osobitných expertíz. Vďaka tomu by malo byť možné zorganizovať v apríli zasadnutie druhého riadiaceho výboru nástroja.

Pokiaľ ide o zdroje, Komisii boli doručené príslušné osvedčenia o poskytnutí príspevku od Nemecka a Fínska. Všetky členské štáty sa vyzývajú, aby s cieľom podporiť vlastné úsilie Turecka urýchlene uvoľnili vnútroštátne príspevky, a umožnili tak rýchle a postupné zavádzanie nástroja na riešenie potrieb utečencov v Turecku.

2.5 Čo najrýchlejšia príprava rozhodnutí o otvorení nových kapitol v prístupových rokovaníach na základe záverov Európskej rady z októbra 2015

Súčasný stav prístupových rokovaní Európskej únie sa uvádza v balíku týkajúcom sa rozširovania z novembra 2015.

Odvtedy bola na medzivládnej konferencii 14. decembra 2015 otvorená kapitola 17 (hospodárska a menová únia). V tejto súvislosti sa bude diskutovať o dôležitých reformách. Táto kapitola sa zaoberá napríklad pravidlami, ktoré si vyžadujú nezávislosť centrálnych bánk, je v nej zákaz priameho financovania verejného sektora centrálnymi bankami, ako aj zákaz zvýhodneného prístupu verejného sektora k finančným inštitúciám.

Okrem toho už prebiehajú prípravy na otvorenie týchto piatich kapitol: kapitola 15 (energetika), kapitola 23 (súdniectvo a základné práva), kapitola 24 (spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť), kapitola 26 (vzdelávanie a kultúra) a kapitola 31 (zahraničná, bezpečnostná a obranná politika).

To je v súlade so závermi Európskej rady z októbra 2015, v ktorých sa vyzývalo na „dodanie nového impulzu, aby sa dosiahol pokrok v rokovaníach v súlade s rokovacím rámcom a príslušnými závermi Rady.“

Zámerom Komisie je dokončiť všetky súvisiace prípravné dokumenty na jar a predložiť ich Rade, bez toho, aby boli dotknuté pozície členských štátov a rokovací rámec.

K značnému pokroku došlo v oblasti energetiky (kapitola 15) a prínosné technické konzultácie sa uskutočnili 1. a 3. marca v Ankare. Komisia predloží aktualizovanú správu o preverovaní v apríli. V súlade s prístupom k ostatným kandidátskym krajinám sa predpokladá, že v nej odporučí stanovenie úvodných kritérií.

V kľúčových oblastiach, ako sú súdniectvo a základné práva a spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť (kapitoly 23 a 24), v súčasnosti prebiehajú technické konzultácie, a to v nadväznosti na doručenie písomných podaní z Turecka. Tieto kapitoly sa vzťahujú na širokú škálu rozhodujúcich otázok vrátane základných práv, ako je sloboda slova, súdniectva, protikorupčnej politiky, migrácie, azylu, vízových pravidiel, riadenia hraníc, policajnej spolupráce, ako aj boj proti organizovanej trestnej činnosti a proti terorizmu. EÚ očakáva, že Turecko bude dodržiavať tie najvyššie štandardy, pokiaľ ide o demokraciu, právny štát a rešpektovanie základných práv vrátane slobody prejavu. Z hľadiska úvodných kritérií v týchto základných oblastiach bývajú kandidátske krajiny vyzývané na vypracovanie komplexného akčného plánu s presnými harmonogramami na harmonizáciu právnych predpisov a poskytovanie nevyhnutných finančných prostriedkov. Aktualizované správy o preverovaní týchto kapitol by Komisia mohla vydať v máji.

V oblasti vzdelávania a kultúry (kapitola 26) Turecko pracuje na dokončení svojej aktualizovanej vyjednávacej pozície. Návrh spoločnej pozície bude Komisia schopná aktualizovať a predložiť Rade v apríli.

Kapitola venovaná zahraničnej, bezpečnostnej a obrannej politike (kapitola 31) už bola podrobne preskúmaná a Európska služba pre vonkajšiu činnosť dokončuje aktualizáciu správy o preverovaní, ktorá bude hotová v apríli.

2.6 Spolupráca na účely zlepšenia humanitárnych podmienok v Sýrii

Turecko je súčasťou medzinárodnej koalície proti Dá' iš a členom medzinárodnej skupiny na podporu Sýrie (ISSG). Z tohto titulu hrá kľúčovú úlohu pri spoločnom úsilí o vyriešenie sýrskej krízy. EÚ a Turecko by mali v tomto kontexte takisto posilniť svoju spoluprácu pri poskytovaní humanitárnej pomoci sýrskemu obyvateľstvu. Osobitnú pozornosť si zasluhuje situácia utečencov, ktorí uviazli na hraniciach Turecka, najmä v koridore medzi Aleppom a turecko-sýrskou hranicou.

Ako už uviedla Európska rada, EÚ je pripravená spolupracovať s Tureckom na zlepšovaní humanitárnych podmienok v Sýrii, aby utečenci mohli žiť v oblastiach, ktoré budú bezpečnejšie. Aby sa to podarilo, je nevyhnutné, aby všetky strany rýchlo a v plnom rozsahu splnili záväzky, ktoré prijala medzinárodná skupina na podporu Sýrie 11. a 12. februára v Mníchove.

Komisia už na území Sýrie poskytuje značnú pomoc a bude v tejto činnosti pokračovať. Humanitárna pomoc Komisie pre Sýriu dosiahla od začiatku krízy výšku 468 miliónov EUR. Za rok 2015 predstavuje táto suma 160 miliónov EUR.

V súčasnosti existuje 50 projektov v celkovej hodnote viac než 200 miliónov EUR. Patria k nim projekty humanitárnej, rozvojovej a stabilizačnej pomoci. Značná časť projektov humanitárnej pomoci sa vykonáva cezhranične z Turecka – za rok 2015 išlo o 43,2 milióna EUR, teda o 27 % celkového rozpočtu vyčleneného pre Sýriu. Tieto projekty sú značne závislé od miestnej spolupráce s tureckými orgánmi.

Cezhraničné akcie z Turecka, Jordánska, Libanonu a Iraku budú aj naďalej významnou súčasťou akcií v oblasti humanitárnej pomoci v roku 2016. V marci 2016 budú uzavreté zmluvy v hodnote 15 miliónov EUR a v nadväznosti na nedávne oslovenie humanitárnych partnerov sa plánuje, že do začiatku mája sa uzavrú zmluvy na približne 70 miliónov EUR.

3. Záver

Opatrenia na návrat všetkých nových neregulárnych migrantov a žiadateľov o azyl, ktorí prekračujú Egejské more z Turecka do Grécka, realizované spoločne so systémom presídľovania v pomere 1:1 budú mať dočasný a mimoriadny charakter a mali by sa začať čo najrýchlejšie. Ich cieľom je nahradiť súčasné neregulárne migračné toky riadeným a legálnym procesom. Zámerom je okrem toho rozbiť doterajší vzorec, keď utečenci a migranti platia prevádzacom a riskujú pritom život.

V tomto oznámení sa stanovuje rámec, ktorý zaistí, že uvedený postup bude prebiehať v súlade s medzinárodným a európskym právom, ktoré vylučuje plošné uplatňovanie návratovej politiky. Uvádza sa v ňom aj legislatívne a logistické kroky, ktoré je potrebné bezodkladne podniknúť, aby sa mohol uvedený postup začať.

Táto nová fáza spolupráce EÚ a Turecka pri riešení prístahovaleckej krízy si bude vyžadovať koordinované úsilie Grécka a Turecka s podporou Komisie, agentúr EÚ a partnerských organizácií. Bude si takisto vyžadovať podporu zo strany členských štátov, a to z hľadiska poskytnutia pracovníkov, ako aj ochoty prijať záväzky v oblasti presídľovania.

Hoci je stále potrebné podniknúť niektoré dôležité kroky, na okamžité začatie nových opatrení už existujú právne aj praktické prostriedky.